

Hodowla bydła simentalskiego w wybranych krajach członkowskich Europejskiej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego

Bogumiła Choroszy, Zenon Choroszy

*Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Genetyki i Hodowli Zwierząt,
32-083 Balice k. Krakowa*

Spośród ras o dwukierunkowej użytkowości simentalska jest najważniejsza na świecie. Populacja tego bydła szacowana jest na około 42 mln sztuk (Pichler, 2004). W krajach członkowskich Europejskiej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego stan pogłowia o dwukierunkowym użytkowaniu wynosi 9,5 mln krów i około 0,6 mln krów mięsnych simentali (Röhmoser, 2013).

Szczególną cechą hodowli bydła rasy Simental jest znaczne zróżnicowanie kierunku użytkowania. Podczas gdy w Europie Środkowej przeważa dwukierunkowe użytkowanie z zaakcentowaniem mleczności, to w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Danii, Szwecji, Ameryce Północnej i Południowej oraz Afryce preferowany jest mięsny kierunek użytkowania (Pichler, 2004). Dotyczy to zarówno hodowli w czystości rasy, jak i krzyżówek, w których dominują krowy mamki, uznawane za jedne z najlepszych na świecie.

Simentale pochodzą od bydła plamistego górskiego, wyhodowanego w Alpach szwajcarskich w dolinie rzeki Simme. Ciężkie warunki klimatyczne ukształtowały przez lata to bydło w typie dwukierunkowym (mleczno-mięsny), a także do użytkowania roboczego ze względu na mocny i bardzo dobrze umięśniony kościec. Mocny kłęb i łopatki oraz mocne nogi o zdrowych racicach preferowały je do użytkowania zaprzęgowego (Litwińczuk i in., 2006). Co prawda, wydajność mleczna bydła simentalskiego jest niższa w porównaniu z wyspecjalizowa-

nyimi rasami mlecznymi, jednak mleko tych krów odznacza się stosunkowo wysoką zawartością tłuszczu i wyższą w porównaniu z innymi rasami zawartością białka. Optymalna zawartość frakcji kazeinowej preferuje mleko od tych krów do wyrobu serów twardych (Kurzbauer-Choroszy i Choroszy, 2009).

Najbardziej odpowiednie żywienie bydła simentalskiego to takie, jakie od lat było dostępne w wysokich górach, to znaczy: w lecie – wypas na pastwiskach i łąkach, a w okresie zimowym – w oparciu o siano i sianokiszonkę. Simentale dobrze wykorzystują pasze objętościowe, a tym samym nie wymagają wysokich dawek pasz treściowych i intensywnego żywienia, chociaż obecnie również i w takim systemie są utrzymywane (Reklewski i Sakowski, 2002).

Długoletnie użytkowanie w ciężkich warunkach środowiskowych i występująca mimo woli ostra selekcja wykształciły u bydła tej rasy odporność, dobrą zdrowotność, długowieczność i łatwość aklimatyzacji. Zwierzęta tej rasy są łagodne, mają bardzo wysoki instynkt macierzyński, dzięki czemu są uznawane za najlepsze krowy mamki (Simmental The World Breed, 2002). Dobra płodność i długie użytkowanie w stadzie powodują, że w gospodarstwach docenia się krowy tej rasy również ze względów ekonomicznych. Bydło rasy simentalskiej jest rozprzestrzenione na całym świecie, na wszystkich kontynentach, bez względu na klimat i ukształtowanie terenu. Stada mleczne odwukierunkowym użytkowaniu występują głównie

w Europie, natomiast o użytkowości mięsnej, hodowane zarówno w czystości rasy, jak i w krzyżowaniu towarowym – na całym świecie, dzięki dobrej aklimatyzacji w różnych warunkach środowiskowych, często ekstremalnych, jak np. środkowa Afryka, strefy podbiegunowe, Syberia, Kanada (Simmental The World Breed, 2002; Kurzbauer-Choroszy i Choroszy, 2009).

W XVI wieku bydło plamiste górskie, charakteryzujące się dużą masą ciała i mocnym szkieletem z dobrym umięśnieniem użytkowano do produkcji mleka i mięsa, natomiast woły i buhaje najczęściej do pracy w polu. Ze względu na swoje pozytywne cechy bydło simentalskie zastąpiło już w tym okresie wśród hodowców w okolicznych landach, m.in. okręgu bawarskiego, a także w innych krajach. W dokumentacji hodowlanej odnotowany jest również pierwszy eksport do krajów sąsiednich. W 1855 r. bydło tej rasy po raz pierwszy uczestniczyło w międzynarodowej wystawie w Paryżu, gdzie odniosło duży sukces (Kurzbauer-Choroszy i Choroszy, 2009). W 1888 utworzono fundację:

Związek Bydła Rasy Simmental. Pierwsza aukcja simentali odbyła się w 1898 r. w Bernie. W Szwajcarii, ojczyźnie simentali, tradycyjnie co roku odbywa się największa aukcja i wystawa tych zwierząt w Thun, gdzie spotyka się ogromna ilość hodowców i sympatyków tej rasy (Simmental The World Breed, 2002).

Ukształtowanie rasy i konsolidacja hodowli miały miejsce na przestrzeni XIX i XX w. Po pierwszej wojnie światowej zaczęto dyskutować na temat, jaki cel hodowlany należy wytyczyć dla bydła simentalskiego. Dyskusja trwa już wiele lat, jednak większość hodowców stowarzyszonych w Europejskiej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego jest za utrzymaniem tego bydła w czystości rasy z dwukierunkowym użytkowaniem. Pozostanie przy dwukierunkowej użytkowości wiąże się z doskonaleniem cech produkcyjnych, lecz niezbyt intensywnie, a głównie eksponuje się pozytywne cechy funkcjonalne. Część krajów wybrała mięsny kierunek użytkowania, co nie przeszkadza w członkostwie w Federacji.

Populacja bydła simentalskiego w krajach członkowskich Europejskiej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego (18.09.2013 – Slovenia Council Meeting)

Dwukierunkowa użytkowość:

ogółem	~	9,5 mln szt.
krów wpisanych do ksiąg	~	2,0 mln szt.
hodowców	~	100 000
średnie stado	~	20 szt. (5–270)

Mięsne użytkowanie:

ogółem	~	0,6 mln szt.
krów wpisanych do ksiąg	~	80 000
hodowców	~	14 000
średnie stado	~	6 szt. (5–125)

Hodowla bydła simentalskiego w Polsce

Do Polski bydło simentalskie trafiło na przełomie XVIII i XIX w. na Podlasie. Pod koniec XIX w. rozprzestrzeniło się na terenie całego kraju, głównie na Kresach Wschodnich, gdzie panowały surowe warunki klimatyczne i znacznie trudniejsze warunki gospodarowania, do których inne rasy nie potrafiły przystosować się. Trzon hodowli i chowu bydła simentalskiego

przebiegał wzdłuż wołoskiego szlaku handlowego. Bydło to było użytkowane dwukierunkowo – znana jest produkcja i sprzedaż na ówczesnych rynkach produktów w postaci doskonałego sera i solonego masła, przechowywanego w beczkach (Choroszy i Brejta, 2008). Również drugi kierunek, tj. mięsna użytkowość, czyli chów wołów simentalskich, sprzedaż tusz i mięsa był bardzo popularny w licznych rzeźniach, znajdujących się na szlakach (Choroszy i Choroszy, 2011).



Krowa simentaliska
z hodowli szwajcarskiej
*A Simmental cow from
an a Swiss breeding farm*

Krowa simentaliska z hodowli
niemieckiej
*A Simmental cow from a German
breeding farm*



Krowa simentaliska
z hodowli austriackiej
*A Simmental cow from
An Austrian breeding farm*

Bydło simentalskie, ze względu na swoją mocną budowę, zwłaszcza w okolicach kłębu, było jeszcze w latach 60. ubiegłego wieku wykorzystywane na Podkarpaciu jako siła pociągowa do pracy na roli.

W XIX w. odnotowane są już sukcesy polskich hodowców bydła tej rasy. W 1870 r. J. Wiktor uczestniczył ze swoją stawką bydła tej rasy na Wystawie Hodowlanej w Paryżu, a w 1871 otrzymał złoty medal na Wystawie w Wiedniu (Choroszy i in., 2008). W 1910 r. najwyższa odnotowana w rejestrach wydajność krowy rasy simentalskiej wynosiła 7238 kg mleka i 253 kg masła. Znana była w tym okresie obora dr S. Grodzickiego z Bzianki, która była wielokrotnie wymieniana jako najlepsza – średnia wydajność krowy ponad 4000 kg mleka za laktację (rekordzistka – 6076 kg mleka przy 4,29% tłuszczu) (Kajzer, 1996). W 1920 r. utworzono Związek Hodowców Bydła Górskiego, który zrzeszał 7 obór bydła simentalskiego (747 krow i 51 buhajów).

Ostatecznie, rejon hodowli bydła simentalskiego skoncentrował się w południowo-wschodniej Polsce. Właściwie tak jest do dzisiaj, z tym że coraz częściej hodowcy doceniają zalety tej rasy i powstają nowe obory na terenie całego kraju, a buhaje simentalskie są także często używane do doskonalenia cech funkcjonalnych u bydła innych ras, zwłaszcza holsztyńsko-fryzyjskiej. Polski Związek Hodowców Bydła Simentalskiego opracował Program Hodowlany dla Rasy Simentalskiej, który określa realizację zadań, zmierzających do wzrostu wartości hodowlanej i produkcyjnej użytkowanych zwierząt.

Cel hodowlany dla krajowej populacji bydła simentalskiego to doskonalenie bez udziału innych ras i utrzymanie (zgodnie z życzeniem hodowców) dwukierunkowego użytkowania. Oznacza to doskonalenie zarówno cech mlecznych, jak i mięsnych, przy zachowaniu dobrych cech funkcjonalnych, takich jak: zdrowotność, długość użytkowania, płodność (Choroszy i in., 2008).

Zainteresowanie hodowlą bydła simentalskiego ciągle wzrasta, co uwidacznia się rosnącą liczbą krow objętych kontrolą użytkowości i rejestracją nowych stad na terenie całego kraju. Polską populację bydła tej rasy stanowi około 50 000 krow, tj. około 1,49% krajowej populacji krow. Program hodowlany zakłada wybór na rodziców następnego pokolenia buha-

jów krajowych oraz z listy europejskiej. Z hodowli europejskiej pochodzą najczęściej buhaje z Niemiec, Austrii i Szwajcarii. Matki buhajów, w ilości 37 sztuk, pochodzą z terenu całego kraju. Krajowe buhaje poddawane są testowaniu na córkach w zakresie cech użytkowości mlecznej, a na potomstwie męskim w zakresie cech użytkowości mięsnej. Ocena obejmuje cechy przyżyciowe i poubojowe, połączone z oceną tuszy i jakości mięsa. Doskonalenie użytkowości mlecznej wykazuje znaczne postępy. W 2000 r. oceną było objęte 3711 krow. Średnia wydajność krow wynosiła 4068 kg mleka, 3,32% białka i 3,94% tłuszczu. Co roku odnotowywano więcej krow objętych kontrolą użytkowości, jak i coraz wyższą wydajność mleczną. W 2012 r. populacja krow simentalskich, objętych oceną użytkowości wynosiła 9711 sztuk i po rasie polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej i odmiany czerwono-białej jest trzecią populacją w zakresie produkcji mleka. Średnia wydajność krow simentalskich wynosiła 5826 kg mleka, 3,45% białka i 4,14% tłuszczu. W ciągu 12 lat zwiększono wydajność mleka o 1758 kg, co daje około 146,5 kg rocznie. Ilość krow objętych kontrolą mleczności wzrosła o 6000 sztuk w stosunku do roku 2000 i jest to wzrost trzykrotny.

Coraz częściej w oborach wyspecjalizowanych ras mlecznych, jak rasa polska holsztyńsko-fryzyjska, spotyka się mieszańce, które mają na celu poprawienie jakości mleka ze względu na wysoką zawartość białka typu kazeinowego, a także poprawę cech funkcjonalnych, tj. budowy nóg, zdrowotności wymienia oraz poprawę cech płodności (krótki okres międzyciążowy – 122 dni i międzywycieleniowy – 412 dni). W głównym ośrodku hodowli bydła simentalskiego, tj. w województwie podkarpackim, średnia długość okresu użytkowania mlecznego krow w stadzie wynosiła 4,52 roku (Choroszy i n., 2013).

Rejon Podkarpacia, gdzie dominuje głównie bydło rasy simentalskiej, jest bogaty w naturalne pastwiska, znajdujące się na terenach nie skażonych, ekologicznych. Walory tego regionu należy wykorzystać do produkcji mleka wysokiej jakości w oparciu o bydło simentalskie, a także należy rozwinąć produkcję serów ekologicznych, zarówno dojrzewających, jak i smakowych. Drugim kierunkiem, który należy szeroko rozpropagować, jest produkcja żywca wo-

łowego od bydła simentalskiego, będąca produkcją zarówno ekologiczną, jak i ekonomicznie uzasadnioną. Bydło simentalskie, utrzymywane w dwukierunkowym typie ma znaczące miejsce w polskiej hodowli, tak obecnie, jak i w najbliższej przyszłości (Reklewski i Sakowski, 2002; Choroszy i Brejta, 2008; Choroszy i Choroszy, 2011).

Bydło simentalskie w Niemczech

Niemiecka hodowla bydła simentalskiego reprezentuje najbardziej zrównoważone strategie, zarówno w cechach mlecznych, jak i mięsnych. Pierwszy import bydła simentalskiego ze Szwajcarii, jako wybitnej lokalnej rasy, miał miejsce w 1830 r. Pracę hodowlaną rozpoczęto w 1900 r. poprzez założenie Związku Hodowców oraz wprowadzenie oceny wartości użytkowej w czystości rasy potrójnie użytkowej. W 1960 r. rozpoczęto inseminację bydła simentalskiego, a także ocenę wartości hodowlanej.

W 1988 r. opracowano indeks hodowlany, w którym założono równoczesne doskonalenie cech mlecznych i mięsnych. W 2002 utworzono i wdrożono do praktyki nowy ekonomiczny indeks, który obejmuje ocenę cech produkcyjnych i funkcjonalnych. Od roku 2006 związki hodowlane prowadzą rejestrację krów, które osiągnęły życiową produkcję ponad 30 000 kg mleka. Ma ona na celu preferowanie cechy długowieczności u bydła simentalskiego. W 2011 r. populacja bydła simentalskiego wynosiła około 2,66 mln zwierząt, w tym 1,19 mln krów (German Fleckvieh, 2012), a populacja aktywna 837 tys. krów, utrzymywanych w dwukierunkowym typie (684 tys. krów wpisanych do ksiąg hodowlanych). Wydajność krów simentalskich w 2011 r. wynosiła 7315 kg mleka o zawartości 4,11% tłuszczu i 3,49% białka. Rocznie wydajność wzrasta o 129 kg mleka i 7 kg tłuszczu i białka.

W mięsnym kierunku użytkowania bydło simentalskie zajmuje drugie miejsce pod względem liczby zwierząt wpisanych do ksiąg hodowlanych (1400 szt. na 400 fermach). Średnia liczebność krów na fermach mięsnych wynosiła 26 sztuk. Ocena w zakresie produkcji mięsa oparta jest o dane uzyskane ze stacji oceny mięsnej oraz dane uzyskane z oceny polowej buhaj-

ków, ubijanych w wieku 18 miesięcy. Do oceny mięsnej bierze się pod uwagę takie cechy, jak: przyrost dzienny netto, wydajność rzeźna oraz klasyfikacja poubojowa w systemie EUROP. Dla hodowców bydła simentalskiego wyznaczone są strategie, dotyczące cech zdrowotności, które mają wpływ na długość użytkowania. Szczególną uwagę zwraca się na zachowanie zdrowotności wymienia i niskiego poziomu komórek somatycznych w mleku, a u samic – utrzymanie i doskonalenie cech płodności.

W zakresie cech produkcji mięsa selekcja zwrócona jest w kierunku uzyskania lepszych klas jakościowych tuszy i obniżenia dziennych przyrostów masy ciała poprzez zmniejszenie intensywności żywienia. Pod znakiem zapytania stoi to, czy hodowcy pójdą w kierunku poprawy jakości mięsa (Röhrmoser, 2013). Mają być również opracowane strategie, dotyczące doskonalenia cech związanych z przystosowaniem do doju mechanicznego. Cechą, która ma ważne miejsce w indeksie selekcyjnym, jest szybkość oddawania mleka, która nie jest zbyt doskonała u krów rasy simentalskiej (German Fleckvieh, 2012).

Nowym działem w hodowli, który rozwija się bardzo dynamicznie i ma przed sobą przyszłość jest ocena genomiczna, która rozpoczęła się w grudniu 2010 r. Ten dział obejmuje również populację simentalską (Röhrmoser, 2012). Populacja bydła simentalskiego w Niemczech jest jedną z najliczniejszych w Europie. Niemieckie związki hodowlane bardzo ściśle współpracują z drugą w Europie – populacją austriacką.

Bydło simentalskie w Austrii

Do krajów, mających jedną z największych, o wymiarze światowym, populacji bydła simentalskiego należy Austria, gdzie udział tej rasy wynosi 77% (Fleckvieh breeding in Austria, 2012). Dzięki dobrej ekonomice chowu, optymalnemu dostosowaniu liczebności stada do wielkości ferm i usytuowania (wysokie góry lub tereny nizinne) oraz większej jego odporności od współcześnie hodowanych wysoko wydajnych ras mlecznych, a także dzięki biologicznie wyważonemu ukierunkowaniu hodowli simentalskiej zajmują w tym kraju wysoką pozycję w porównaniu z innymi rasami.

W Austrii popularne jest również wykorzystanie simentali do krzyżówek, jako krowy mamki (Pichler, 2008). Populacja bydła simentalskiego wynosi 1 597 493 szt., w tym 277 579 krów objętych oceną, zapisanych do ksiąg hodowlanych. Wydajność krów wynosi 6840 kg mleka o zawartości 4,15% tłuszczu i 3,41% białka. Podstawą selekcji, podobnie jak w Niemczech, jest ogólnohodowlana opłacalność ekonomiczna, która jest równocześnie definicją celu hodowlanego. Relacja – mleko : mięso : cechy funkcjonalne : szybkość oddawania mleka – wynosi, odpowiednio: 37,9 : 16,5 : 43,6 : 2,0% (Pichler, 2008; Fleckvieh breeding in Austria, 2012).

Rasa simentalska dominuje w stadach mięsnych. Ocenę cech mięsnych przeprowadza się w dwóch stacjach; obejmuje ona cechy przyżyciowe i poubojowe. Stosowany w krzyżowaniu Indeks Wartości Hodowlanej dla cech rzeźnych ma na celu wyłonienie najlepszych reproduktorów dla produkcji cieląt użytkowych. Jest on wyrażony w wartości hodowlanej dla cech rzeźnych do wartości hodowlanej dla cech funkcjonalnych.

Utrzymanie bydła simentalskiego w dwukierunkowej użytkowości powoduje, że ryzyko rynkowe w aspekcie ekonomicznym rozkłada się na dwa kierunki: mleko i mięso. Dlatego, zakłada się utrzymanie zalet tej rasy w zakresie cech funkcjonalnych i zdrowotności, dotyczących m.in. liczby komórek somatycznych, pokroju i odporności. Dwukierunkowość użytkowa daje więcej swobody w reagowaniu na zmiany cen i wahania jakości pasz (Pichler, 2008). Ponadto, rasa Simental ma lepszą stabilność przemiany materii i dlatego nadaje się zarówno do prowadzenia produkcji ekstensywnej, jak i intensywnej w małych i dużych fermach.

W zakresie wyboru cech dla bydła o dwukierunkowej użytkowości Austriacki Związek Hodowców Bydła Simentalskiego ściśle współpracuje ze Związkiem w Niemczech, w zakresie cech mięsnych – z Czechami i Węgrami, natomiast w zakresie cech pokroju – z Włochami (Fleckvieh breeding in Austria, 2012). Przyszłościowa selekcja genomiczna została w Austrii rozpoczęta w 2011 r. Od tego czasu znacznie wzrosła ilość matek buhajów i kojarzeń indywidualnych. Ostrość selekcji buhajów testowych jest idealna dla selekcji i wynosi 1 : 20 (Fleckvieh breeding in Austria, 2012).

Hodowla bydła simentalskiego w Szwajcarii

Hodowlę bydła simentalskiego rozpoczęto w Szwajcarii 100 lat temu. W tym czasie w okolicznych krajach znane było ze swoich zalet miejscowe bydło górskie, pochodzące z samego serca Alp. Rozpoczęto jego eksport na szerszą skalę, było również promowane na wielu wystawach międzynarodowych, gdzie uzyskiwało złote medale. Wprowadzenie w 1968 r. inseminacji spowodowało rozpoczęcie krzyżowania rasy simentalskiej z Red Holstein. Bydło to było znane jako Sweizer Fleckvieh. Swiss Fleckvieh w księgach hodowlanych posiada 3 sekcje: Simmental (0–13% Red Holstein), Fleckvieh (14–74% Red Holstein) i Red Holstein (75–100% Red Holstein) (Flückieger, 2006). Od 2010 Związek zarejestrował nową nazwę Swissherdbook, która jest nową narodową nazwą księgi rasowej dla ras: Simmental, Montbeliarde, Swiss Fleckvieh, Red Holstein, normandzkie. Populacja czysto rasowego bydła Simmental wynosi około 25 tys. szt., Montbeliarde 7,5 tys., Swiss Fleckvieh 59 tys. i Red Holstein 129 tys. (Swissherdbook, 2011). Dwukierunkowy Simental utrzymywany jest głównie w Regionie Berneńskim. Wydajność mleczna czysto rasowych simentali wynosi 5796 kg mleka, 3,92% tłuszczu i 3,31% białka. Rocznie testowaniu podlega 80 buhajków simentalskich (Swissgenetis), natomiast w rozrodzie buhaje w naturalnym kryciu są używane w 40% (Swissherdbook, 2011). Dwukierunkowy typ w Sekcji Simmental jest preferowany dla regionów górskich, gdzie znajdują się fermy z ekstensywną i ekologiczną produkcją. Związki preferują simentale tradycyjne, o dwukierunkowej użytkowości, przy zachowaniu bardzo dobrej zdrowotności, zwłaszcza wymienia. Cechy, które również zasługują na wyróżnienie, to: życiowa produkcja mleka i długie użytkowanie krowy, dobra płodność, a w sumie ekonomiczna produkcja mleka. W 2011 r. 270 krów miało powyżej 100 000 kg życiową produkcję mleka (Swissherdbook, 2011).

W Szwajcarii piękne krowy simentalskie z dobrym wymieniem są odchowywane od kilku pokoleń. Wystawy bydła mają długą tradycję, a specjalne wystawy są organizowane w Bernie i Thun (Bigler, 2008). W zakresie użytkowości mięsnej duże znaczenie ma projekt „mięso”, realizowany przez Szwajcarski Uniwersytet Tech-

niczny w Zurychu, który promuje mięso od bydła typu Simental i jego mieszańców. W opisie simentali na wyróżnienie zasługują cechy, obejmujące: zużycie paszy, przyrosty dzienne, klasę rzeźną i smakowitość mięsa. Hodowla bydła simentalskiego w Szwajcarii zdążyła w kierunku ekonomicznej, ale niezbyt wysokiej produkcji mleka, dobrej produkcji mięsa wysokiej jakości, przy jednoczesnym zachowaniu cech funkcjonalnych, związanych ze zdrowotnością, płodnością i długim użytkowaniem w stadzie. Szwajcarski Simental posiada obecnie oryginalne oznakowanie „Oryginal Simmental – Schweiz”.

*

W podsumowaniu można stwierdzić, że hodowla bydła simentalskiego posiada duże znaczenie ekonomiczne. Dwukierunkowe użytkowanie simentali, z bardzo dobrą wydajnością

mleczną i mięsną, stanowi solidną podstawę dla gospodarstw zajmujących się hodowlą bydła. Prognozy dla rasy simentalskiej, jako bydła o użytkowości dwukierunkowej, są bardzo dobre. Przy zmniejszającym się na świecie popycie na mięso, bardzo wzrastającym popycie na rynek mleczny oraz zmniejszającej się podaży dobrej jakości wołowiny perspektywy są interesujące, zachęcające do hodowli simentali. Równie ważnym atutem tej rasy jest jej doskonała aklimatyzacja na wszystkich kontynentach i w różnych warunkach klimatycznych. Według Prof. Kräußlich, „system dwukierunkowej użytkowości przewyższa ekologicznie system użytkowości jednokierunkowej”, a w zakresie cech pokroju „bydło rasy Simmental jest ostatnią prawdziwą rasą o dwukierunkowej użytkowości na świecie i dlatego należy pracować nad doskonaleniem zalet tej rasy” (Pichler, 2004).

Literatura

- Bigler A. (2008). Simmental-Fleckvieh in Switzerland. Council Meeting of the European Simmental Federation in Poland, ss. 121–123.
- Choroszy B., Brejta W. (2008). Charakterystyka bydła rasy simentalskiej oraz zasady prowadzenia pracy hodowlanej ze szczególnym uwzględnieniem cech funkcjonalnych zwierzęcia. W: Technologia produkcji mleka w stadach krów rasy simentalskiej w oparciu o zasady rolnictwa zrównoważonego w warunkach przyrodniczych Pogórza. Wyd. IZ PIB, ss. 8–23.
- Choroszy B., Choroszy Z. (2011). Przydatność bydła simentalskiego do produkcji wołowiny. *Wiad. Zoot.*, 49, 4: 69–76.
- Choroszy B., Beneš E., Choroszy Z., Brejta W. (2008). Simmental Breeding in Poland. Proc. Council Meeting of the European Simmental Federation in Poland, Kraków, 27–30 August 2008, ss. 79–101.
- Choroszy B., Beneš E., Brejta W., Choroszy Z. (2013). The Polish Population of Simmental cattle in 2012 year. Proc. 30th European Simmental Federation Congress. Ptuj, Slovenia, 2013, ss. 2.
- Fleckvieh breeding in Austria. Overview (2012). Arbeitgemeinschaft österreichischer Fleckviehzüchter, ss. 2–3.
- Flückieger N. (2006). Fleckvieh Breeding in Switzerland. Swiss Simmental Fleckvieh Association, 12 ss.
- German Fleckvieh (Simmental) (2012). Arbeitgemeinschaft Süddeutscher Rinderzucht.
- Kajzer A. (1996). Simmental cattle in Poland. Simmental Cattle Breeding in Central and Eastern Europe – present and future. Polańczyk, 1996, ss. 43–58.
- Kurbauer-Choroszy B., Choroszy Z. (2009). Alfabet bydła mlecznego. Część XI. Bydło rasy Simental. *Bydło*, 12: 52–54.
- Litwińczuk Z., Chabuz W., Stanek P., Jankowski P. (2006). Bydło simentalskie w Polsce. *Prz. Hod.*, 9: 22–26.
- Pichler R. (2004). Status i rola hodowli i chowu bydła simentalskiego w Europie. Mat. konf. międz.: Hodowla i chów bydła simentalskiego szansą dla gospodarstw działających w warunkach rolnictwa zrównoważonego, ss. 3–25.
- Pichler R. (2008). Simmental breeding in Austria 2008. Council Meeting of the European Simmental Federation in Poland, ss. 27–30.
- Reklewski Z., Sakowski T. (2002). Znaczenie i perspektywy hodowli bydła simentalskiego. *Zesz. Nauk. Prz. Hod., zesz. spec.*, 1: 7–19.

Röhrmoser G. (2012). Fleckvieh Simmental Breed – Power and perspectives, 23 ss.

Simmental The World Breed (2002). Swiss Simmental Association, 16 ss.

Röhrmoser G. (2013). Report Country. Proc. 30th European Simmental Federation Congress. Ptuj, Slovenia, 2013.

Swissherdbook (2011). Population and herdbook. State August 31. Country Report 2012, ss. 30–32.

SIMMENTAL CATTLE BREEDING IN SOME MEMBER COUNTRIES OF THE EUROPEAN SIMMENTAL FEDERATION

Summary

Simmental is the most important dual-purpose breed in the world.

In Europe, the European Simmental Federation member countries have a population of 9.5 million dual-purpose cows and around 0.6 million beef cows.

Simmental cattle originate from red pied cattle bred in the Swiss Alps. They were exported into neighbouring countries from the 16th century and were later recognized throughout Europe. Today they are found on all continents.

Simmental cattle breeding in Austria and Germany is among the largest. These countries keep dual-purpose Simmentals. The common selection index includes the improvement of both dairy and beef traits (with different weights given in different countries) and the maintenance of good functional traits. Genomic evaluation is also performed by the two countries together and it is of great importance to future breeding.

Swiss breeding is largely based on tradition. The original Simmental breed continues to be raised in addition to keeping animals improved with the RH breed.

The Polish population is small but increases to become ever more important for both milk production and the extensive use of Simmental bulls for producing good quality beef cattle.



Krowa simentalaska z polskiej hodowli – czempion Krajowej Wystawy Bydła Simentalskiego w Rudawce Rymanowskiej
A Simmental cow from a Polish breeding farm – champion of the National Simmental Exhibition in Rudawka Rymanowska

Fot. w art.: Z. Choroszy